

Fördelningen av hälso- och sjukvård

Vårdkostnaderna ungefär desamma för kvinnor och män

Resursfördelningen i samhället på kvinnor och män debatteras alltmer när genderperspektivet fokuseras. I en nyligen framlagd promemoria avseende 1999 visades vårdkostnader för hela befolkningen i Skåne. Av de uppgifterna framgår att kvinnor totalt sett inte får en mindre andel av sjukvårdens resurser eller av läkemedelsresurserna än män.

THOR LITHMAN
epidemiolog, docent

JUAN MERLO
leg läkare, med dr

DENNIS NOREEN
statistiker

ANDERS NORLUND
hälsoekonom, ekonomie dr
För projektgruppen Aktiv analys i Region Skåne

II Resursfördelningen i samhället på kvinnor och män debatteras alltmer när genderperspektivet fokuseras. I en artikel i Dagens Nyheter [1] hävdas att äldre kvinnor får sämre läkemedel än män. Att det för den studerade åldersgruppen föreligger en skillnad är obestridd, även om det inte är visat att det är läkemedel med sämre behandlingseffekt. Hur ser resursfördelningen ut generellt för kvinnor och män? Får kvinnor allmänt sett en lägre andel av hälso- och sjukvård respektive läkemedel än män? I Region Skåne har vi tittat närmare på denna fråga.

Metod

I en nyligen framlagd promemoria avseende 1999 [2] visades vårdkostnader för hela befolkningen i Skåne.

De patientrelaterade kostnaderna kan jämföras för kvinnor och män. För att analysera skillnader i vårdkostnader standardiseras för skillnader i åldersstruktur, eftersom det finns fler kvinnor än män i högre åldrar.

Resultat

För 1999 var kostnaden för hälso- och sjukvård 11 miljarder kr (exklusive läkemedel) för befolkningen i Skåne, vilket motsvarar 9 820 kr per invånare. Kostnaden per invånare ökade med stigande ålder upp till 85 år. Av hela kostnaden svarade kvinnor för ca 55 procent och män för ca 45 procent.

Totalt hade kvinnor 16 procent högre vårdkostnader per invånare än män. Skillnaden minskade till 7 procent efter standardisering för ålder (Tabell I).

Kvinnor hade högre kostnader än män i öppen vård: primärvård (kvot 1,33), öppen psykiatrisk vård (kvot 1,29) och öppen somatisk vård (kvot 1,15). I slutna vård hade kvinnor lägre kostnader än män (kvot 0,93).

För öppen vård var skillnaderna i kostnader mellan kvinnor och män större i privat (kvot 1,68) än i offentlig vård (kvot 1,16). Störst skillnad fanns i privat psykiatrisk öppen vård (kvot 2,36) följt av privat somatisk öppen vård (kvot

1,75). Också inom primärvården var skillnaden i kostnader större i privat (kvot 1,54) än i offentlig vård (kvot 1,27).

För läkemedel på recept i öppen vård var kostnaden 1999 (exklusive dosdispenserade läkemedel) 14 procent högre för kvinnor än för män. Efter standardisering för ålder minskade skillnaden till 5 procent.

För läkemedel hade kvinnor högre kostnader än män i åldern 15–64 år, medan mäns kostnader var högre i övriga åldrar. Av hela kostnaden för vård och läkemedel svarade läkemedel för 17 procent, med en något högre andel, ca 20 procent, i åldern 45–74 år.

Diskussion

I Region Skåne bor cirka 14 procent av Sveriges befolkning, och ålders- och könsfördelningen avviker inte mycket från genomsnittet för Sverige [3]. Vårdkonsumtionen ligger också nära medelvärdet för Sverige [4]. Av ovan redovisade uppgifter för hälso- och sjukvården i Skåne framgår att kvinnor totalt sett inte får en mindre andel av sjukvårdens resurser eller av läkemedelsresurserna än män.

Denna redovisning av alla patientrelaterade vårdkostnader väcker intresse för frågor som t ex vilka sjukdomar och vilka läkemedel som är klart relaterade till kön och hur stor del av de totala skillnaderna detta förklarar. Dessa frågeställningar bearbetas i en fortsatt studie.

Referenser

1. Barbro Westerholm, Margó Ingvardsson, Alexandra Charles. Äldre kvinnor får sämre läkemedel. Dagens Nyheter 2001 feb 11; del A:5.
2. Kostnader 1999 för hälso- och sjukvård för befolkningen i Skåne. Region Skåne, November 2000.
3. Statistiska centralbyrån, SCB. Befolkningsregistret.
4. Behov och resurser i vården – en analys. SOU 1996:163.

Tabell I. Kronor per invånare 1999 för hälso- och sjukvård, ej läkemedel, efter kön och ålder.

Ålder	Kvinnor	Män	Kvot kvinnor/män
0–4	8 601	10 277	0,84
5–14	3 865	4 002	0,97
15–24	7 743	4 730	1,64
25–44	8 831	5 647	1,56
45–64	10 522	9 298	1,13
65–74	16 321	19 719	0,83
75–84	21 356	25 829	0,83
85+	20 252	25 470	0,80
Totalt	10 550	9 059	1,16
Totalt, standardiserat	10 239	9 549	1,07